

Intangible Cultural Heritage Attitude Scale: Validity and Reliability Study

Davut GÜREL*^a, Turhan ÇETİN^b

Article Information

DOI: 10.14686/buefad.465604

Article History:

Received 29.11.2018

Accepted 10.12.2018

Published 01.02.2019

Keywords:

secondary school

intangible cultural heritage

Attitude Scale

Article Type:

Research Article

Abstract

The goal of this study is to develop a valid and reliable assessment instrument for determining the attitudes of secondary school students towards intangible cultural heritage components. Items included in the assessment instrument are prepared by researchers on the basis of their analyses about studies in related literature and expert opinions they obtained. The study is carried out with a total of 367 students studying in 6 different secondary schools in central district, Bartın city. At the end of the statistical analyses, it is determined that, items whose item-factor total and adjusted correlation coefficient is over 0, 21, are statistically significant. Results of the scale's explanatory factor analysis showed that scale items are grouped under 5 dimensions (Social Life, Traditional Arts, Cultural Conscious, Verbal Traditions, Information and Practices about Nature and Universe). According to the results of confirmatory factor analysis about factor structures, factor fit indexes are coherent. It is determined that Cronbach alpha internal consistency of the scale in general is .89. Findings obtained at the end of validity and reliability studies about the scale show that Intangible Cultural Heritage Attitude Scale (ICHAS), which is made of a total of 23 items, is a proper instrument for assessing the attitudes of secondary school students towards intangible cultural heritages.

Somut Olmayan Kültürel Miras Tutum Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması

Makale Bilgisi

DOI:

10.14686/buefad.465604

Makale Geçmişi:

Geliş 29.11.2018

Düzeltilme 10.12.2018

Kabul 01.02.2019

Anahtar Kelimeler:

Ortaokul,

Somut olmayan kültürel miras,

Tutum ölçeği,

Makale Türü:

Araştırma Makalesi

Öz

Bu çalışmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin somut olmayan kültürel miras unsurlarına ilişkin tutumlarının belirlenmesine yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmektir. Ölçme aracını oluşturan maddeler araştırmacılar tarafından ilgili alan yazın incelenerek ve gerekli uzman görüşlerine başvurulmuş hazırlanmıştır. Çalışma Bartın ili merkez ilçesinde bulunan 6 ortaokuldan toplam 367 öğrenci ile yürütülmüştür. Ölçeğe yönelik açımlayıcı faktör analizi (AFA) sonuçları ölçek maddelerinin 5 boyutta (Sosyal Hayat, Geleneksel Sanatlar, Kültürel Bilinç, Sözlü Gelenekler, Doğa ve Evren Üzerine Bilgi ve Uygulamalar) toplandığını göstermiştir. Faktör yapılarının uygunluğuna yönelik yapılan doğrulayıcı faktör analizi (DFA) sonuçlarına göre, faktör uyum indekslerinin uygun olduğunu görülmüştür. Ölçeğin geneline ait Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı ise .89 olarak bulunmuştur. Ölçeğe ait geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları neticesinde elde edilen bulgular, toplam 23 maddeden oluşan somut olmayan kültürel miras tutum ölçeğinin (SOKÜMTÖ) ortaokul öğrencilerinin somut olmayan kültürel mirasa yönelik tutumlarını ölçmede kullanılabilecek uygun bir araç olduğunu göstermektedir.

*Corresponding Author: gureldavut@gmail.com

^a Phd, Bartın University, Faculty of Education, Bartın/TURKEY, <https://orcid.org/0000-0003-2309-9202>

^b Prof. Dr., Gazi University, Faculty of Education, Ankara/TURKEY, <https://orcid.org/0000-0002-2229-5255>

Introduction

In a meeting held in Paris on October 17, 2003, 155 countries signed the “Convention of Safeguarding Intangible Cultural Heritage”. Through this convention a basis that was necessary as an international instrument about protecting intangible cultural heritage was formed; the basis was about legal, administrative and financial terms. In the first clause of the contract, the goals of it are presented, while an extended definition of intangible cultural heritage is stated in the second clause. According to this definition, “intangible cultural heritage” means “*the practices, representations, expressions, knowledge, skills – as well as the instruments, objects, artefacts and cultural spaces associated therewith – that communities, groups and, in some cases, individuals recognize as part of their cultural heritage.*” The same clause continues as: “*This intangible cultural heritage, transmitted from generation to generation, is constantly recreated by communities and groups in response to their environment, their interaction with nature and their history, and provides them with a sense of identity and continuity, thus promoting respect for cultural diversity and human creativity.*” This statement attempts to explain function of intangible cultural heritage. In this clause, the aim is to explain the scope of intangible cultural heritage which involves verbal traditions and expressions, performance arts, social practices, rituals and celebrations, knowledge and practices about nature and universe and handicraft practices.

Intangible cultural heritage is one of the elements that form the basis of rich cultural diversity of humanity (Logan, 2007) and it is formed through the combination of the values of a nation in time. Protection of this heritage and formation of sensibility about it is highly significant for every nation and culture (Ulusoy, 2011). This is why, United Nations attracts attention to creating programs that increase awareness and give information as part of formal and informal education and including topics about intangible cultural heritage to curriculums of local schools (Intangible Cultural Heritage Convention, 2003). It is stated that it is necessary to organize educational programs which increase sensibility and knowledge about these heritages, to practice specific educational and developmental programs in related communities and groups, to ensure the transfer of information from one generation to another through activities in schools or daily life. It is also mentioned that such activities and organizations should target general society, but especially the youth has a significant role in sustaining the transfer of information about cultural heritage (Oğuz, 2008). As it is understood from all these statements that the most important clauses of the Convention are the ones that emphasize education.

As mentioned in the 2nd article of National Education Basic Law, one of the basic goals of education is to grow individuals “...*who internalize, protect and develop national, moral, humane and cultural values of Turkish Nation...*” and to ensure the transfer of culture to new generations (Sarı, 2016, p.39). If a society’s culture cannot be transferred to new generations and carried to the future, it fades away, loses its meaning and significance. This is why, the importance of safeguarding cultural heritages and transferring them to next generations is emphasized in the related literature (Şahin, 2011; Kolaç, 2009; Özdoğan, 2007; Artun, 2005). In this scope, educational institutions have big role in producing cultural values, sustaining social solidarity and ensuring socialization of individuals (Smith, 2007, p.49) besides growing individuals who are sensible to cultural values and have positive attitudes towards them. The culture that is especially learned through educational institutions help individuals get to know himself/herself and the society he/she lives in (Türker, 1994). Cultural elements in societies contribute to the unity and support in them; they also develop the sense of living together which supports, develops and sustains a community (Deveci, 2009). Intangible cultural heritage elements have a big part in these concepts involving the national values of communities. Developing the necessary conscious for protecting these cultural elements will ensure growing individuals who have positive attitudes towards national values, who will protect them and transmit them to next generations.

Cultural heritage is highly important in understanding the past, the history of a nation. Cultural heritage elements carry the role of ‘easing’ the creation of a sense about the past in new generations. On the other hand, cultural heritage elements contribute to the protection and sustainability of cultural differences, to the protection of not only specific national values but values of the entire humanity in general (Akay, 2006). Today, brightening the almost extinct elements of culture and increasing the interest of young generations in cultural values that bear the traces of history will undoubtedly contribute to the development of national identity. Besides, it is impossible to ignore the fact that scientific developments with modern technology cause many changes in different dimensions of daily life varying from world view of individuals to personal relations (Güngör, 2011, p.27; Gürel, 2016). Individuals of today’s world can see and reach the elements of other cultures

through various modern instruments such as radio, television, cinema and internet (Held, McGrew, Goldblatt & Perraton, 2010, p.72). This interaction, which has never happened in the history of mankind, specifically affects the young generation, decreases their sensibility about national cultural values and makes transferring of cultural values difficult (Gigli & Aneta, 2001; 2001; Gigli, 2004). In the related literature, it is stated that as intangible cultural heritage elements aren't sufficiently mentioned in educational institutions and media, global culture started to take the place of national culture. It is mentioned that the young generation in Turkey knows the Snow White, Little Red Riding Hood, Cinderella and Robin Hood better than our national values such as Nardaniye Hanım, Koroğlu, Zümrüdü Anka (Oğuz, 2010; Oğuz, 2008). In order to be able to prevent such negative changes in society, transferring cultural heritage should be prioritized, especially educational institutions, which are the most important instruments of transferring culture, should pay high attention to including national cultural elements in educational practice. On the basis of this information, it is believed that determining the attitudes of young individuals towards intangible cultural heritage will give information about 'creation and formation of cultural education' in these institutions'. When students acquire this solid knowledge about national values, they will get to know the society in which they are living and the history through which their society is formed. In this study, the goal is to develop intangible cultural heritage attitude scale in order to determine secondary school students' attitudes towards intangible cultural heritage and to fill in the deficiency about this issue in the literature.

Method

Likert Type Scale Developing method is used in this study in order to develop an Intangible Cultural Heritage Attitude Scale (ICHAS) that is valid and reliable. For this aim, necessary data is collected from the study group that is coherent with the group determined as the target group.

Study Group

The study group is made of a total of 367 students studying at 5th, 6th, 7th and 8th grades in 6 different secondary schools in Bartın city center, functioning as part of the Ministry of National Education (Cumhuriyet, Ulugeçit, Kızılelma, TOKİ, İMKB and Fatih Secondary School). In the literature, it is stated that in order to be able to make the factor analysis, the number of individuals on which the scale trial form is practiced shall be 5 or 10 times higher than the number of items in item pool (Can, 2014, p. 297). There are 50 items in the item pool, and it is determined that the number of participators is sufficient for the application. Descriptive data about the study group is presented in Table 1 in details.

Table 1. Descriptive Information about Pilot Study Group

Gender	Grade				Total
	5 th Grade	6 th Grade	7 th Grade	8 th Grade	
Female	20	75	45	35	175
Male	32	64	50	46	192
Total	52	139	95	81	367

As seen in Table 1, 175 of participators in the study are female while 192 is male. While maximum number of students in a class is 95 in 7th grade, the minimum number is 52 in 5th grade.

Data Collection Process and Analysis

It is impossible to observe individual behaviors directly. Besides that, different methods and techniques can be used in assessing attitudes. Questionnaires, inventories, interviews, projective techniques, Thurstone and likert type scales are some of these methods. Likert type scales are based on the process of obtaining information from an individual through his/her own statements; it is made of a series of sentences expressing the attitude of an individual towards an attitude object (Tezbaşaran, 2008; Köklü, 1995). This scale type is widely used in instruments assessing thoughts, beliefs and attitudes (DeVellis, 2014).

In Likert type scales, the number of options varies between two to ten according to the characteristics to be assessed and features of study group; the most preferred type is 5 points likert type scale (Tavşancıl, 2002;

Köklü, 1995). In this study, firstly positive and negative sentences about the features to be assessed are written down, then they are analyzed by inspectors and necessary corrections and arrangements are made; then, instruction of the scale is prepared, sampling applications according to the number of items are made, statistical significance of obtained data is analyzed, internal consistency is ensured and the scale form is finalized.

Content validity: Writing Scale Items and Creating Sample Form

Content validity is about the assessment level of the scale; it is based on the question of ‘how much do the items in the scale assess the target features of individuals?’ While writing items about attitude scales, the first thing to do is to make a related literature review and to note items about 3 basic dimensions of attitude (cognitive, affective and behavioral) (Köklü, 1995). In this study, in the first step of developing the scale, a literature review about Intangible Cultural Heritage Attitude Scale (ICHAS), which is formed according to UNESCO intangible cultural heritage list, is carried out. After literature review, an extensive conceptual frame about intangible cultural heritage is formed and item writing section is started.

While preparing item pool for the scale, special attention is given to ensuring coherence of items with the latent construct of features to be assessed. Preparing items that would express and reveal cognitive, affective and behavior dimensions of participators in terms of attitudes towards intangible cultural heritage is another point that was significant during this process. In order to ensure that each item is included under a dimension, related previous studies are analyzed and a conceptual frame about the dimensions of the scale is created.

After reviewing related literature (Polat, 2018a; Polat, 2018b; Abdelazim Ahmed, 2017; Gürel, 2017; Dönmez ve Yeşilbursa, 2014; Ulusoy, 2011; Yeşilbursa, 2011; Kolaç, 2009; Özdoğan, 2007; Oğuz, 2008; Ahmad, 2006; UNESCO, 2003), indicators of five different sub-factors are formed and the process of creating an item pool about these indicators is started. One of the logical ways used while determining content validity is to reach expert opinion (Büyüköztürk et al., 2013, p. 117). For this reason, 3 academicians, who are experts in their field, are interviewed about items in the item pool. On the other hand, in order to ensure target group understand the scale, opinions of one academician in Psychological Counseling and Guidance department, one academician who is professional in the field of Scale Developing and two academicians in Classroom and Turkish Language Education are obtained. On the basis of the answers of these experts as “Proper”, “Improvable” and “Shall be Removed”, an item pool involving 50 items is formed. After obtaining expert opinions about face validity, draft scale form is finalized.

Trial form of the scale ranges between the options of I totally agree (4) and I definitely don’t agree (1). Age group features of the study group had a determining role in shaping the scale (Köklü, 1995; Adelson & McCoachk, 2010). On the other hand, it is believed that the option ‘I am indecisive’ in Likert Scales is preferred by the individuals who don’t want to state their real thoughts; this is why, 4 points scale is preferred in order to prevent this situation (cited by Köklü from Anderson 1995). The final form is presented to the study group, data are obtained and analysis section started.

Cronbach Alpha coefficient of the scale and its sub dimensions is taken into consideration as part of ICHAS reliability analyses. Firstly, Explanatory Factor Analysis (EFA) is carried out in order to assess structural validity; then, Maximum Likelihood and Confirmatory Factor Analysis (CFA) are carried out in order to test the accuracy of the model. In order to ensure coherence of obtained data with EFA, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) test and Bartlett Sphericity tests are carried out. At the end of CFA, CMIN/DF, RMSA, RMR, CFI, NFI, NNFI (TLI), IFI, GFI, AGFI, RFI and NFI values are analyzed. Analyses of the scale are made by using SPSS 22.0 and AMOS 19.0 package programs.

Findings

Findings about Structural Validity

One of the most significant stages of scale developing is ensuring structural validity. Structural validity is test’s level of assessing an abstract concept (factor) correctly in the context of the behavior to be assessed (Büyüköztürk, 2017, p. 180). EFA and DFA are used in order to determine the structural validity of and assessment instrument.

Findings about Explanatory Factor Analysis

Meeting normality assumption requirements, sample size, in other words, multi-variant normalcy is evaluated in order to determine if the data in the test form practiced on 367 students is proper for factor analysis. Results of normality assumption test are presented in Table 2 and Table 3.

Table 2.Skewness and Kurtosis Values

	Statistics	Standard Error
Skewness	,246	,254
Kurtosis	-,439	,127

According to Table 2, Skewness is 246, standard error is 254; Kurtosis is 439, standard error is 127. If Skewness and Kurtosis values vary between -1.96 an 1.96, the distribution is accepted to be normal (Can, 2014, p. 85). As seen in the Table, data is distributed normally and proper for factor analysis.

In order to see if the sampling size is proper for factor analysis and ensure multi-variant normalcy, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) and Bartlett's Sphericity tests are carried out. Sample size shall be 5 times higher than the number of items in the scale (Bryman & Cramer, 2005). Results about the sufficiency of sample size are presented in Table 3.

Table 3. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Test and Bartlett's Test of Sphericity Results

Kaiser-Meyer-Olkin	Bartlett's Test of Sphericity		
	X ²	df	p
.899	2415,75	253	.000

KMO value that is equal to or higher than .70 is accepted to be a good level. Bartlett's value below .5 shows that there is a significant difference between correlation matrix and unit matrix (Can, 2014, p. 303). According to Table 3, KMO value is .899 while Bartlett's test value is ($X^2=2415,75$, $p<.001$), which are both significant. According to these data, it can be said that the scale has multi-dimensional normal distribution and proper for making factor analysis (Alpar, 2010; Büyüköztürk, 2017, p. 136). Scale's basic components test is carried out and based on the results, it is determined that it can be made of 5 factors. Screeplot graphic of scale factors is presented in Figure 1.

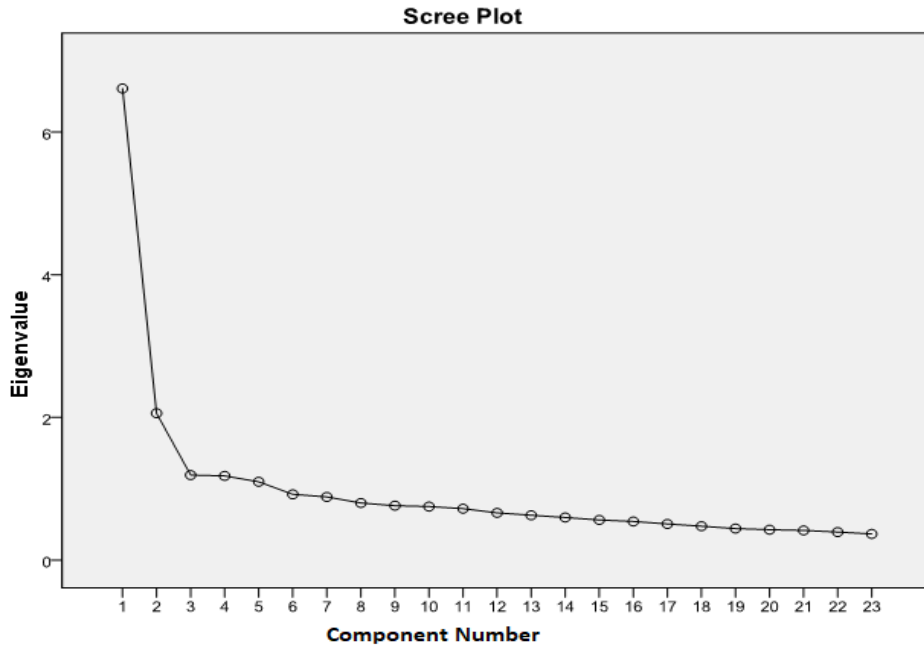

Figure 1. Scale Scree Plot graphic

There are 5 components whose eigenvalue is over 1 according to the graphic. Break points in the graphic support these findings. As there is a theoretical relation between the factors of the scale, Direct Oblimin technique, which is one of the oblique methods, is used. Items that were overlapping and couldn't meet the accepted requirements for factor load value are removed. Eigenvalues and variance percentages of the remaining 5 factors are presented in Table 4.

Table 4. ICHAS Eigenvalue and Explained Variance Percentages

Factors	Eigenvalue	Variance Percentage (%)
Factor 1	6,613	28,752
Factor 2	2,059	8,953
Factor 3	1,192	5,183
Factor 4	1,180	5,132
Factor 5	1,098	4,775

When Table 4 is analyzed, it can be seen that the first factor eigenvalue is 6,613, the second factor eigenvalue is 2,059, the third factor eigenvalue is 1,192, the fourth factor eigenvalue is 1,180 and the fifth factor eigenvalue is 1,098. Factors whose eigenvalue is over 1 are chosen while determining them (Gürbüz & Şahin, 2014, p. 304). As can be understood from the Table, eigenvalues of all of the factors are over 1 and they are proper. It is suggested that the total of variances explained by factors shall be minimum 50% (Gürbüz & Şahin, 2014). Table 4 shows that variance percentages are %28,752; %8,953; %5,183; %5,132; %4,775 respectively, and the total is %52,794; these results indicates that the values meet the requirements. According to this, the scale can be made of 5 factors. EFA results of these factors are presented in Table 5.

Table 5. ICHAS Explanatory Factor Analysis Results

Factor	Pilot Item No	New Item No	Factor Common Variance	Factor Loads after Rotation					Adjusted Item Total Correlation
				Factor 1	Factor 2	Factor 3	Factor 4	Factor 5	
1 st Factor	24	1	,477	,719					,517
	23	2	,368	,549					,515
	22	3	,394	,527					,454
	26	4	,352	,471					,482
	25	5	,391	,470					,471
2 nd Factor	15	6	,432		,608				,411
	14	7	,269		,555				,441
	30	8	,436		,542				,473
	31	9	,418		,508				,439
3 rd Factor	19	10	,604		,387				,556
	39	11	,327			,701			,481
	41	12	,308			,552			,445
	38	13	,361			,480			,439
	40	14	,318			,471			,379
4 th Factor	42	15	,422			,330			,526
	2	16	,576				,601		,514
	7	17	,354				,549		,493
	8	18	,455				,479		,538
	3	19	,351				,467		,534
5 th Factor	49	20	,322					,757	,411
	48	21	,355					,505	,387
	50	22	,642					,477	,478

47	23	,354	,451	,460
----	----	------	------	------

In factor analysis, extraction value which is the common variance value of an item shows the total variance of that item. Items whose common variance value is below 0,20 is removed from the test and test is re-practiced (Gürbüz & Şahin, 2014, p. 303). According to Table 5, item common variance is over 0,20, which shows that they are proper for analysis.

According to Table 5, item factor load values are over 0, 32. According to Tabachnick and Fidell (2015, p. 654) lower limit for factor load value is 0,32 and the variance explained by an item with this value is 10%. Items whose value is below 0, 32 are removed in this study. Minimum total correlation value of scale items shall be 0, 20. It can be seen in the Table that, the item with the lowest item correlation value is Item 14 (0, 379), and all of the items meet the requirements.

After determining the items that represent factors, they should be named. Naming factors will enable researchers define them and it will ease interpretation and analysis in following stages. Besides that, while entitling factors, theoretical substructure, common features of items, meaning of items with high factor loads are taken into consideration (Gürbüz & Şahin, 2014, p. 305). In Table 6, attitude scale factors' names that are coherent with the literature and reliability coefficients about the complete scale are presented.

Table 6.ICHASNew Factor Names and Reliability Coefficients of these Factors

	Factor 1	Factor 2	Factor 3	Factor 4	Factor 5	Total
	Social Life	Traditional Arts	Cultural Conscious	Verbal Traditions	Information about Nature and Universe and Practices	Total
Reliability (Cronbach Alpha)	,71	,65	,63	,74	,71	,89
Item number	5	5	5	4	4	23

According to Table 6, the number of items each factor in the scale has more than 3 items, which meets the requirement stated by Velicer and Fava (1998). In the related literature, it is stated that in order be able to say that a factor is stable, it shall have minimum 3 items. Reliability, which is one of the most important features of an assessment instrument, represents the consistency between independent assessments of the same thing (Karasar, 2012, p. 148). If reliability coefficient of a scale is between 0,60 and 0,80, it is very reliable, if it is over 0, 80 it is highly reliable (Özdamar, 2002). On the other hand if reliability is closer to 1, then it serves the purpose; the ratio of closeness to 1 shows how much it serves the purpose (Öncü, 1994; Karasar, 2012, p. 148). According to Table 6, reliability of the overall scale is 0, 89, it serves the purpose and it is highly reliable.

Findings about Confirmatory Factor Analysis

CFA is used in order to confirm a scale or model which was previously used or which has a theoretical basis. In other words, it is the study of determining if the thing to be assessed is confirmed by the obtained data (Gürbüz & Şahin, 2014, p. 301). CFA is an analysis technique used in scale developing studies in order to determine the coherency of structures that are formed after CFA is completed. For this purpose, firstly the model is determined, defined, estimated, evaluated and finally modified after analyzing goodness of fit (Aytaç & Öngen, 2012). After analyzing the coherence of the created model with the data, standardized regression coefficients are analyzed through AMOS 19 program. Results of the analysis are presented in Table 7.

Table 7.CFA Fit Indexes

Fit Index	CFA Fit Indexes
CMIN/DF	1,542
RMSEA	0,038
RMR	0,047
CFI	0,946
RFI	0,842
NFI	0,863
NNFI/TLI	0,939
IFI	0,947

GFI	0,927
AGFI	0,909

According to Table 7, CMIN/DF value is 1,542, which is below three. It can be seen that RMSA value is 0,038, which is below 0.08; besides, CFI, NFI, NNFI (TLI), IFI, GFI and AGFI values are between 0,90 and 0,95, which are acceptable values (Gürbüz & Şahin, 2014, p. 329). RFI and NFI values, which are close to 0,90, indicate that they are acceptable (TabachnickandFidell, 2015, p. 742). RMR value is 0,047, which is below the acceptable value (0.10). As a result, in the light of these data, it can be said that CFA indexes are coherent. CFA diagram about the five points scale used in the research is presented in Figure 2.

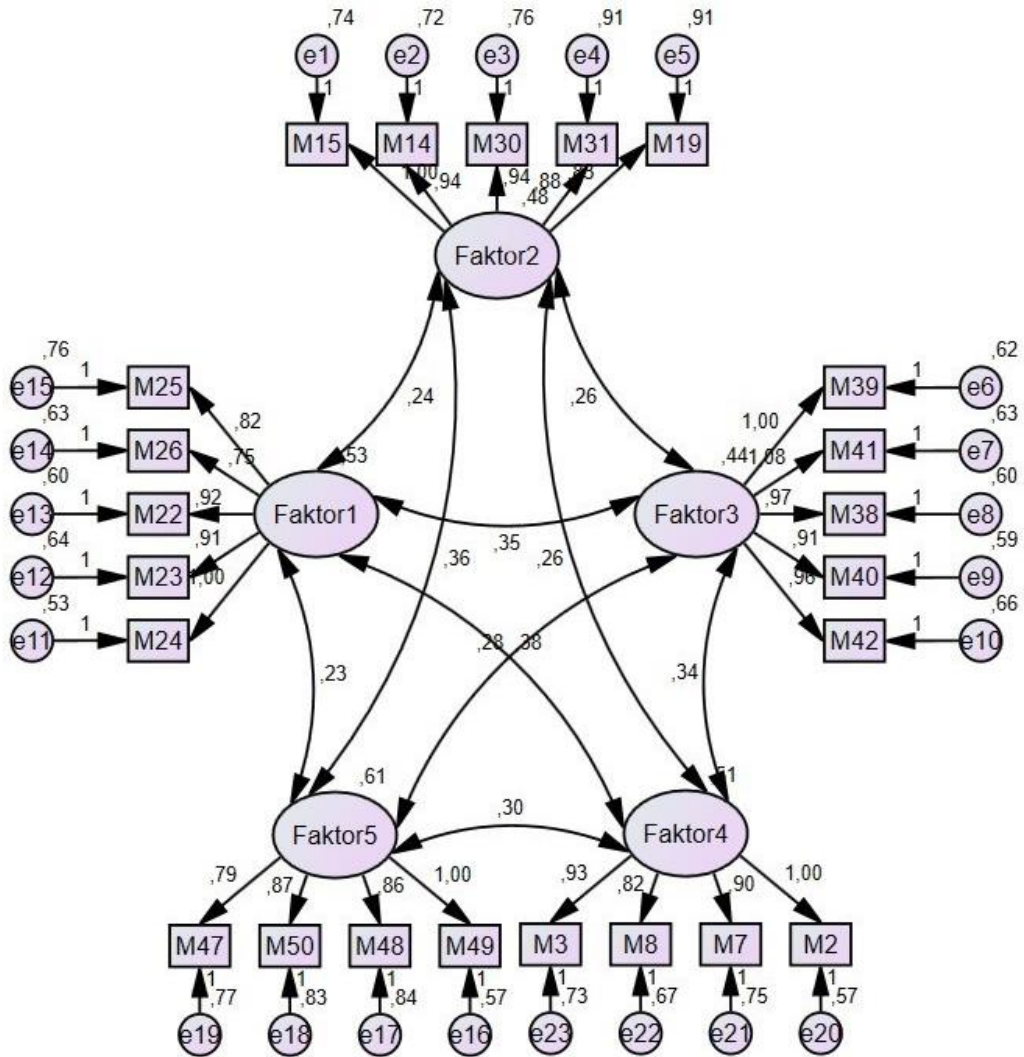

Figure 2. Items' Latent Variable Explanation Levels

Discussion, Result and Suggestions

In this research, Intangible Cultural Heritage Attitude Scale (ICHAS) is developed in order to determine the attitudes of students towards intangible cultural heritage, which is one of the most significant components of culture. This scale is 4 point Likert type scale, involving a total of 23 items. Responses to the scale items are made of "I totally agree", "I agree", "I don't agree" and "I definitely don't agree". While shaping the trial form

of the scale issues such as understandability, scope level, and item coherence with factors are analyzed on the basis of expert opinions, and the scale is finalized. After giving preliminary information, this form is practiced on a total of 367 students studying at different grades in different secondary schools.

The level of meeting normalcy assumptions for EFA studies on the scale is determined through normalcy test. Sample size coherency is analyzed through KMO and Bartlett's test; obtained results showed that the sample size is proper for application (KMO=.899, Bartlett's $X^2=2415,75$, $p<.001$). At the end of EFA studies, it is determined that the scale has five components whose eigenvalues are over one. On the other hand, when screeplot graphic of the scale is observed, it is seen that breaks support this data. It is stated that total of variance percentages of five factors is 52, 794 %; this value proofs that the scale is valid for the related literature as it has more than one dimension (Scherer, Wiebe, Luther & Adams, 1988 Cit; Tavşancıl, 2010; Gürbüz & Şahin, 2014).

In order to test the correctness of the model, CFA is practiced after EFA. Results of the process show that items distributed to factors on the basis of CFA support EFA. Chi Square/Degree of Freedom (χ^2/df) ratio is [CMIN/DF] 1,542, which shows that there is a perfect coherence (Meydan & Şeşen, 2011; Şimşek, 2007). On the other hand, RMSEA (0,038), RMR (0.047), CFI (0.946), RFI (0.842), NFI (0.863), NNFI/TLI (0.939), IFI (0.947), GFI (0.927), AGFI (0.909) of CFA are very coherent besides other goodness of fit indexes (Tabachnick & Fidell, 2015; Gürbüz & Şahin, 2014; Çokluk, Şekercioğlu & Büyüköztürk, 2010; Duyan & Gelbal, 2008). Based on these data about CFA, it can be said that structural validity of the scale is ensured.

Items' Cronbach's Alpha coefficients, which indicate the reliability of the scale are; Social Life (.71), Traditional Arts (.65), Cultural Conscience (.63), Verbal Traditions (.74), Information and Practices about Nature and Universe (.71). Scale's overall reliability is determined to be .89. It can be said that the scale is highly reliable as reliability coefficients of the sub-dimensions and overall scale is between .60 and .89 (Can, 2014; Şeker & Gençdoğan, 2014; Kayış, 2010; Özdamar, 2002).

It is believed that ICHAS Scale, involving 23 items, created and formed at the end of EFA, CFA and Reliability Studies is a valid and reliable scale which can be used in any secondary school and data obtained through using the scale can contribute to the related literature. Besides, these suggestions can be made in the light of the obtained results:

- A study analyzing student attitudes towards intangible cultural heritage can be carried out by using the developed scale on secondary school students.
- The scale developed in this study can be adapted to different grades and can be used on students at different grades. By doing so, student attitudes towards intangible cultural heritage can be analyzed comparatively.
- Studies on determining which variables have impact on the attitudes of students towards intangible cultural heritage can be carried out.

Acknowledgments

This study is prepared based on the doctoral thesis written by Davut GÜREL and conducted under Prof. Dr. Turhan ÇETİN's academic guidance.

Somut Olmayan Kültürel Miras Tutum Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Giriş

17 Ekim 2003 tarihinde Paris’te düzenlenen bir toplantıda 155 devlet tarafından “Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi” imzalanmıştır. İmzalanan bu sözleşme ile somut olmayan kültürel mirasın korunmasına yönelik uluslararası alanda ihtiyaç duyulan yasal, idari ve mali açıdan bir dayanak oluşturulmuştur. Sözleşme’nin birinci maddesinde sözleşmenin amaçları ifade edilmiş, ikinci maddesinde ise somut olmayan kültürel mirasa yönelik kapsamlı bir tanım getirilmiştir. Bu tanıma göre, “toplulukların, grupların ve kimi durumlarda bireylerin, kültürel miraslarının bir parçası olarak tanımladıkları uygulamalar, temsiller, anlatımlar, bilgiler, beceriler ve bunlara ilişkin araçlar, gereçler ve kültürel mekanlar” somut olmayan kültürel mirası oluşturmaktadır. Aynı maddede, “kuşaktan kuşağa aktarılan bu somut olmayan kültürel miras, toplulukların ve grupların çevreleriyle, doğayla ve tarihleriyle etkileşimlerine bağlı olarak, sürekli biçimde yeniden yaratılır ve bu onlara kimlik ve devamlılık duygusu verir; böylece kültürel çeşitliliğe ve insan yaratıcılığına duyulan saygıya katkıda bulunur” denilerek somut olmayan kültürel mirasın işlevi açıklanmaya çalışılmıştır. Bu madde kapsamında somut olmayan kültürel miras içerisine nelerin girdiği belirtilmeye çalışılmış, sözlü gelenekler ve anlatımlar; gösteri sanatları, toplumsal uygulamalar, ritüeller ve şöenler; doğa ve evrenle ilgili bilgi ve uygulamalar; el sanatları geleneğinden oluşan alanlar bu kapsama dâhil edilmiştir.

Somut olmayan kültürel miras, insanlığın zengin kültürel çeşitliliğinin temelini oluşturan unsurlardan biridir (Logan, 2007) ve zaman içerisinde bir milletin değerlerinden süzülerek oluşmuştur. Bu mirasın korunması ve buna yönelik ihtiyaç duyulan duyarlılığın oluşturulması her millet ve kültür için oldukça önemlidir (Ulusoy, 2011). Bu nedenle Birleşmiş Milletler, toplumda somut olmayan kültürel mirasın tanınmasını ve geliştirilmesini sağlamak amacıyla formal ve informal eğitime yönelik farkındalık artırıcı ve bilgilendirici programların yapılmasına, okullarda yerel müfredata somut olmayan kültürel miras konularının eklenmesine dikkat çekmektedir (Somut Olmayan Kültürel Miras Sözleşmesi, 2003). Toplumun genelini özellikle gençleri hedefleyen eğitici, duyarlılığı artırıcı ve bilgilendirici programlar düzenlemek, ilgili topluluklar ve gruplar içinde belirli eğitim ve yetiştirme programları yapmak, bilginin kuşaktan kuşağa geçişini okul içi ve okul dışı olanaklarla sağlamak gerektiği belirtilmektedir (Oğuz, 2008). Tüm bu ifadelerden de anlaşılacağı üzere Sözleşmenin en önemli maddelerinin eğitime vurgu yapan maddeler olduğu söylenebilir.

Millî Eğitim Temel Kanunu 2. maddesinde belirtildiği üzere eğitimin temel amaçlarından biri de “... *Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren...*” bireyler yetiştirilmesi ve kültürün yeni kuşaklara aktarımının sağlanmasıdır (Sarı, 2016, s.39). Eğer bir toplumun sahip olduğu kültür, sonraki kuşaklara aktarılamaz ve geleceğe taşınmazsa “kültür” olma özelliğini zaman içerisinde kaybedebilir. Bu nedenle alanyazında kültür varlıklarının korunarak gelecek kuşaklara aktarılmasının önemi vurgulanmaktadır (Şahin, 2011; Kolaç, 2009; Özdoğan, 2007; Artun, 2005). Bu bağlamda eğitim kurumları, kültürel değerlerin üretimi, toplumsal dayanışmanın sürdürülmesi ve bireylerin toplumsallaşmasını sağlamakla birlikte (Smith, 2007, s.49) bireylerin kültürel değerlere karşı duyarlı ve olumlu tutuma sahip olarak yetiştirilmesinde büyük görevler üstlenmektedir. Özellikle de eğitim kurumları aracılığıyla öğrenilen kültür bireyin kendini ve içinde yaşadığı toplumu tanımasına yardımcı olmaktadır (Türker, 1994). Toplumların sahip olduğu kültürel unsurlar, onları ayakta tutmaya, birlikte yaşama duygularının gelişmesine ve bu duygunun etkili bir biçimde sürdürülmesine katkı sağlamaktadır (Deveci, 2009). Toplumun milli değerlerini de içeren bu unsurların büyük bir kısmını ise somut olmayan kültürel miras öğeleri oluşturmaktadır. Bu miras öğelerine yönelik ihtiyaç duyulan koruma bilincinin geliştirilmesi ile milli değerlere yönelik olumlu tutuma sahip, onları koruyacak ve sonraki nesillere aktaracak bireyler de yetiştirilmiş olacaktır.

Geçmişin daha iyi anlaşılmasında kültürel mirasın önemi oldukça büyüktür. Geçmişe tanıklık etmiş olmalarından ötürü kültürel miras öğeleri, yeni nesillerin zihinlerinde geçmişe yönelik algı oluşumunda kolaylaştırıcı bir rol üstlenmektedir. Ayrıca, kültürel miras öğeleri, kültürel farklılıkların devam etmesini, özelde milli değerlerin genelde ise tüm insanlığa ait değerlerin korunması açısından önem arz etmektedir (Akay, 2006). Günümüzde yok olmaya yüz tutmuş öğelerin canlandırılması, genç nesillerin geçmişin izlerini taşıyan kültürel öğelerine olan merakının artırılması, şüphesiz milli kimliğin gelişmesine de katkı sağlayacaktır. Bununla birlikte modern teknolojinin neden olduğu bilimsel gelişmelerin insanların dünya görüşlerinden birbiriyle olan ilişkilerine kadar hayatın pek çok alanında değişmelere neden olduğu gerçeği yadsınmaz (Güngör, 2011, s.27; Gürel, 2016). Radyo, TV, sinema ve internet yoluyla insanlar her yerde daha önce hiç

olmadığı kadar başka kültürlerin değerleriyle karşılaşmaktadır (Held, McGrew, Goldblatt ve Perraton, 2010, s.72). Bu durum en fazla genç kuşağı etkilenmekte, onların kendi kültürel değerlerine yönelik hassasiyetlerini azaltmakta ve kültürel değerlerin aktarımını zorlaştırmaktadır (Gigli ve Aneta, 2001; 2001; Gigli, 2004). Konuyla ilgili olarak alanyazında somut olmayan kültürel miras öğelerine yeterince eğitim kurumlarında ve medyada yer verilmemesinden ötürü küresel kültürün milli kültürün yerini almaya başladığı belirtilmektedir. Genç neslin, Türk milli kültüründe yeri olmayan Pamuk Prensesi, Kırmızı Başlıklı Kızı, Külkedisini, Robin Hood'u, birer milli değerimiz olan Nardaniye Hanımdan, Köroğlu'ndan, Zümrüdü Anka'dan daha iyi tanıdığı dile getirilmektedir (Oğuz, 2010; Oğuz, 2008). Bu gibi olumsuz durumlarla karşılaşılması için somut olmayan kültürel mirasın aktarımına toplum olarak gereken önem verilmeli, özellikle de kültür aktarımının en önemli aracı olan eğitim kurumlarında etkili bir kültür eğitiminin gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır. Bu nedenle gençlerin somut olmayan kültürel mirasa yönelik tutumlarının belirlenmesinin, eğitim kurumlarında verilecek olan kültür eğitiminin de nasıl olması gerektiği ile ilgili fikir vereceği, böylelikle milli değerlerin öğrenciler tarafından benimsenmesine ve yaşadığı toplumu daha iyi tanıyan bireylerin yetişmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çalışmada ilköğretim öğrencilerinin somut olmayan kültürel miras öğelerine yönelik tutumlarının belirlenmesi yönelik somut olmayan kültürel miras tutum ölçeği geliştirilmesi ve alanyazında var olan boşluğun doldurulması amaçlanmıştır.

Yöntem

Bu çalışmada geçerliliği ve güvenilirliği sağlanmış Somut Olmayan Kültürel Miras Tutum Ölçeğinin (SOKÜMTÖ) geliştirilmesi amacıyla Likert tipi ölçek geliştirme yöntemi kullanılmıştır. Bu amaçla ihtiyaç duyulan veriler, hedef kitle olarak belirlenen gruptan toplanmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı Bartın il merkezinde bulunan 6 ortaokulda öğrenim görmekte olan 5., 6., 7. ve 8. sınıflardan 367 öğrenciye uygulanmıştır. Alanyazında ölçek çalışması yapılırken madde havuzunda yer alan madde sayısının faktör analizi yapılabilmesi için, mutlak geçerliliği olmamakla beraber, 5 veya 10 katı kadar katılımcıya ulaşılması gerektiği belirtilmektedir (Can, 2014, s. 297). Madde havuzunda toplam 50 madde bulunmaktadır ve katılımcı sayısının uygulama için yeterli olduğu görülmektedir. Çalışma grubuna ilişkin betimsel veriler ayrıntılı olarak Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Pilot Çalışma Grubuna İlişkin Betimsel Bilgiler

Cinsiyet	Sınıf Düzeyi				Toplam
	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf	
Kız	20	75	45	35	175
Erkek	32	64	50	46	192
Toplam	52	139	95	81	367

Tablo 1'de görüldüğü üzere çalışmaya katılan adayların 175'i kız, 192'si ise erkektir. En az öğrencinin 5. Sınıfta (52 öğrenci) en fazla öğrencinin ise 7. Sınıfta (95 öğrenci) olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Süreci ve Analiz

Bireylerin tutumlarının doğrudan gözlemlenmesi imkansızdır. Bununla birlikte tutumların ölçülmesinde farklı yöntem ve teknikler kullanılabilir. Bunlar arasında, soru listeleri, envanterler, görüşmeler, projektif teknikler, Thurstone ve Likert tipi ölçekler kullanılmaktadır. Likert tipi ölçekler, bireyin kendisi hakkında bilgi vermesi esasına dayanır ve bireyin tutum nesnesine ilişkin tutumunu ifade eden cümle serisinden oluşur (Tezbaşaran, 2008; Köklü, 1995). Bu ölçek türü düşünceleri, inançları ve tutumları ölçek araçlarda yaygın olarak kullanılan bir türdür (DeVellis, 2014).

Likert ölçeklerinde seçenek sayısının farklılık gösterdiği görülmekle beraber en fazla tercih edilen seçenek sayısının beş olduğu ifade edilmektedir (Tavşancıl, 2002; Köklü, 1995). Öncelikle ölçülmek istenen özelliklere ilişkin olumlu ve olumsuz cümleler yazılmış, bu cümleler denetleyiciler tarafından incelenmiş ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Daha sonra ölçeğe uygun yönerge hazırlanmış, madde sayısına uygun sayıda örnekleme uygulama yapılmış, elde edilen verilerin istatistiksel açıdan anlamlılığına bakılmış ve iç tutarlılık sağlanarak ölçek formuna son şekli verilmiştir.

Kapsam geçerliği: Ölçek Maddelerinin Yazımı ve Deneme Formunun Oluşturulması

Kapsam geçerliği, bireylerin ölçülmek istenen özelliklerinin, ölçekte yer alan maddeler tarafından ne derece ölçüldüğüyle ilgilidir. Tutum ölçekleri ile ilgili madde yazılırken ilk yapılması gereken ilgili alanyazının taranması ve tutumun temel 3 boyutuna ilişkin (bilişsel, duyuşsal ve davranış) maddelerin yazılmasıdır (Köklü, 1995). Bu çalışmada da ölçek geliştirilmesi aşamasının ilk basamağında UNESCO somut olmayan kültürel miras listesi esas alınarak geliştirilecek olan SOKÜMTÖ'ye ilişkin ilgili alanyazın taraması yapılmıştır. Alanyazın taraması sonrasında somut olmayan kültürel mirasa yönelik kapsamlı bir kavramsal çerçeve oluşturulmuş ve madde yazımına geçilmiştir.

Ölçeğe ilişkin madde havuzu oluşturulurken maddelerin ölçülmek istenen özelliklerin gizil yapılarına uygun olmasına dikkat edilmiştir. Bireylerin somut olmayan kültürel mirasa yönelik tutumlarının bilişsel, duyuşsal ve davranış boyutlarının tümünde kendilerini ifade edecekleri maddeler yazılmasına gereken özen gösterilmiştir. Yazılan her maddenin bir boyut altında yazılabilmesi için konuyla ilgili olduğu düşünülen daha önce yapılmış çalışmalar incelenmiş ve geliştirilecek olan ölçeğin boyutlarına yönelik de bir kavramsal çerçeve oluşturulmuştur.

İlgili alanyazın (Polat, 2018a; Polat, 2018b; Abdelazim Ahmed, 2017; Gürel, 2017; Dönmez ve Yeşilbursa, 2014; Ulusoy, 2011; Yeşilbursa, 2011; Kolaç, 2009; Özdoğan, 2007; Oğuz, 2008; Ahmad, 2006; UNESCO, 2003) tarandıktan sonra beş alt faktöre göre göstergeler oluşturulmuş ve bu göstergelerle ilgili madde havuzu oluşturulması çalışmalarına başlanmıştır. Kapsam geçerliliğini belirleme aşamasında kullanılan mantıksal yollardan biri uzman görüşüne başvurmaktır (Büyüköztürk vd., 2013, s. 117). Bu amaçla madde havuzunu oluşturan maddelerle ilgili olarak üç alan uzmanından geri-dönüt alınmıştır. Ayrıca, ölçeğin hedef grup tarafından anlaşılabilirliğinin sağlanmasına yönelik Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik uzmanlık alanından 1, Ölçek Geliştirme uzmanlık alanından 1, Sınıf ve Türkçe Eğitimi uzmanlık alanından 2 uzmandan geri-dönüt alınmıştır. Uzmanların "Uygun", "Düzeltililebilir", "Çıkarılmalı" şeklinde ölçeğe ilişkin verdikleri yanıtlar dayalı olarak oluşturulan 50 maddelik madde havuzu elde edilmiştir. Ölçeğin görünüş geçerliliğine yönelik alınan uzman görüşleri ile 50 maddelik taslak ölçme aracı oluşturulmuştur.

Ölçeğin deneme formu, tamamen katılıyorum (4) ile hiç katılmıyorum (1) arasında derecelendirilmiştir. Ölçeğin dört dereceden oluşturulmuş olmasında çalışma grubunun yaş grubu özellikleri belirleyici olmuştur (Köklü, 1995; Adelson ve McCoach, 2010). Ayrıca, Likert ölçeklerinde "kararsızım" tepki kategorisinin (seçenek) olmasının ölçeği cevaplayanların gerçek seçimini söylemekten kaçınmalarına neden olduğundan çift sayıda seçenek kullanılmasının daha uygun olduğu (Anderson'dan aktaran Köklü, 1995) düşünülerek ölçek 4 seçenekten oluşturulmuştur. Oluşturulan nihai form çalışma grubuna uygulanmış ve elde edilen verilerin analizine geçilmiştir.

SOKÜMTÖ güvenirlik analizleri kapsamında ölçeğin ve alt boyutlarının Cronbach alpha katsayısına bakılmıştır. Geçerlik analizleri kapsamında ise öncelikle yapı geçerliliği için açımlayıcı faktör analizi (AFA) yapılmış ortaya konulan modelin doğruluğunun test edilmesi amacıyla daha sonra en çok olabilirlik yöntemi (maximum likelihood) ile doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Elde edilen verilerin AFA'ya uygunluğu için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi ve Bartlett'in küresellik testleri yapılmıştır. Modelin DFA'da testi sonucunda CMIN/DF, RMSA, RMR, CFI, NFI, NNFI (TLI), IFI, GFI, AGFI, RFI ve NFI değerleri incelenmiştir. Ölçeğe ilişkin analizler SPSS 22.0 ve AMOS 19.0 paket programları kullanılarak yapılmıştır.

Bulgular

Yapı Geçerliğine İlişkin Bulgular

Ölçek geliştirme sürecinin en önemli aşamalarından birini yapı geçerliği oluşturmaktadır. Yapı geçerliği, testin ölçülmek istenen davranış bağlamında soyut bir kavramı (faktörü) doğru bir şekilde ölçebilme derecesini ifade etmektedir (Büyüköztürk, 2017, s. 180). Çalışmada kullanılan ölçme aracının yapı geçerliğinin belirlenmesi için AFA ve DFA kullanılmıştır.

Açımlayıcı Faktör Analizine Yönelik Bulgular

367 öğrenci üzerinde uygulanmış olan deneme formu üzerinde verilerin faktör analizi için uygun olup olmadığına karar vermek için normallik varsayımını karşılayıp karşılamadığına, uygun örneklem büyüklüğüne

sahip olup olmadığına diğer bir ifadeyle çok değişkenli normalliğine bakılmıştır. Normallik varsayımı testine ilişkin sonuçlar Tablo 2 ve Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 2. Çarpıklık ve Basıklık Değerleri

	İstatistik	Standart Hata
Skewness	,246	,254
Kurtosis	-,439	,127

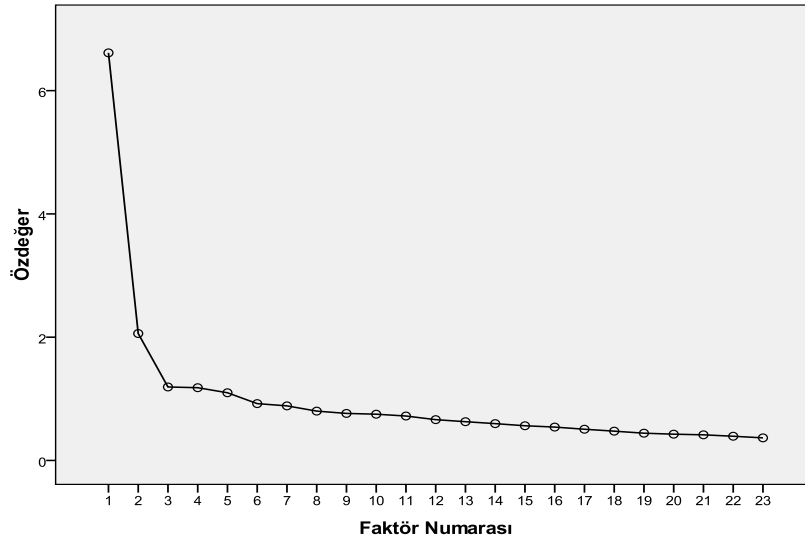
Tablo 2'e göre çarpıklık katsayısı (Skewness) ,246, standart hatası,254; basıklık ise (Kutosis) ,439, standart hata, 127 çıkmıştır. Çarpıklık ve basıklığa ilişkin olarak değerler, -1.96 ile 1.96 arasında yer alıyorsa dağılım normal kabul edilmektedir (Can, 2014, s. 85). Tablodan da anlaşılacağı üzere veriler normal dağılım göstermektedir ve faktör analizi yapmaya uygundur.

Örneklem büyüklüğünün faktör analizine uygun olup olmadığı ve çok değişkenli normalliği sağlayıp sağlamadığının belirlenmesi amacıyla Kaiser Meyer Olkin (KMO) ve Barlett Küresellik testleri yapılmıştır. Örneklem büyüklüğünün ölçek madde sayısının 5 katı kadar olması gerekmektedir (Bryman ve Cramer, 2005). Örneklem büyüklüğünün yeterliliğine ilişkin sonuçlar Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Testi ile Barlett Küresellik Testi Sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin	X ²	Bartlett's Test of Sphericity	
		df	p
.899	2415,75	253	.000

KMO değerinin .70 ve üzeri olması iyi bir değer olarak kabul edilmektedir. Barlett's değerinin ise .5'ten küçük olması korelasyon matrisi ile birim matrisi arasındaki farkın anlamlı olduğunu göstermektedir (Can, 2014, s. 303). Tablo 3'e göre KMO değerinin .899 olduğu, Barlett's değerinin ise ($X^2=2415,75$, $p<.001$) düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir. Bu verilere göre, ölçeğin çok değişkenli normal dağılıma sahip olduğu ve faktör analizi yapmaya uygun olduğu söylenebilir (Alpar, 2010; Büyüköztürk, 2017, s. 136). Ölçeğe ilişkin temel bileşenler testi yapılmış ve elde edilen sonuçlara göre ölçeğin 5 faktörden oluşabileceği görülmüştür. Ölçeğin faktörlerine ilişkin özdeğer çizgi (scree plot) grafiği Şekil 1'de verilmiştir.

Şekil 1. Ölçek yamaç serpinti (Scree Plot) grafiği

Grafiğe göre, özdeğeri birden büyük 5 bileşen olduğu görülmektedir. Grafikte yer alan kırılmalar bunu destekler mahiyettedir. Faktör sayısı belirginleşen ölçeğin faktörleri arasında kuramsal bir ilişkinin olmasından ötürü döndürme yöntemi olarak eğik döndürme yöntemlerinden Direct Oblimin tekniği kullanılmıştır. Faktör

yük değeri için kabul edilmiş şartları sağlamayan ve binişik olan maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Elde edilen ölçeğin beş faktörüne ilişkin özdeğerler ve bu faktörlere ait varyans yüzdeleri Tablo 4'te verilmiştir

Tablo 4. SOKÜMTÖ Özdeğer ve Açıklanan Varyans Yüzdeleri

Faktörler	Özdeğer	Varyans Yüzdesi (%)
Faktör 1	6,613	28,752
Faktör 2	2,059	8,953
Faktör 3	1,192	5,183
Faktör 4	1,180	5,132
Faktör 5	1,098	4,775

Tablo 4 incelendiğinde birinci faktör özdeğeri 6,613, ikinci faktörün, 2,059, üçüncü faktörün 1,192, dördüncü faktörün 1,180 ve beşinci faktörün 1,098 olduğu görülmektedir. Faktörler belirlenirken özdeğeri birden büyük olanlar dikkate alınır (Gürbüz ve Şahin, 2014, s. 304). Tablodan da anlaşıldığı üzere faktörlerin tümünün özdeğeleri birden büyüktür ve uygundur. Faktörlerin açıkladıkları varyansların toplamının en az %50 olması önerilmektedir (Gürbüz ve Şahin, 2014). Tablo 4'te verilen varyans yüzdelerinin sırasıyla %28,752; %8,953; %5,183; %5,132; %4,775, toplamının ise %52,794 olduğu ve şartı sağladığı anlaşılmaktadır. Buna göre ölçeğin 5 faktörden oluşması uygundur. Bu faktörlere ilişkin AFA sonuçları ise Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. SOKÜMTÖ AFA Sonuçları

Faktör Adı	Pilot Madde No	Yeni Madde No	Faktör Ortak Varyansı	Döndürme Sonrası Faktör Yükleri					Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonu
				Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4	Faktör 5	
1.Faktör	24	1	,477	,719					,517
	23	2	,368	,549					,515
	22	3	,394	,527					,454
	26	4	,352	,471					,482
	25	5	,391	,470					,471
2.Faktör	15	6	,432		,608				,411
	14	7	,269		,555				,441
	30	8	,436		,542				,473
	31	9	,418		,508				,439
	19	10	,604		,387				,556
3.Faktör	39	11	,327			,701			,481
	41	12	,308			,552			,445
	38	13	,361			,480			,439
	40	14	,318			,471			,379
	42	15	,422			,330			,526
4.Faktör	2	16	,576				,601		,514
	7	17	,354				,549		,493
	8	18	,455				,479		,538
5.Faktör	3	19	,351				,467		,534
	49	20	,322					,757	,411
	48	21	,355					,505	,387
	50	22	,642					,477	,478
	47	23	,354					,451	,460

Faktör analizinde bir maddenin ortak varyans değerine karşılık gelen çıkartma değeri (extraction) o maddenin toplam varyansını göstermektedir. Ortak varyans değeri 0,20'den küçük olan maddelerin testten

çıkarılır ve test yeniden yapılır (Gürbüz ve Şahin, 2014, s. 303). Tablo 5'e göre maddelerin ortak varyanslarının 0,20'den büyük olduğundan analiz için uygun olduğu söylenebilir.

Tablo 5'e göre, maddelere ait faktör yük değerlerinin 0,32'ten büyük oldukları görülmektedir. Tabachnick ve Fidell'e (2015, s. 654) göre faktör yük değerinin alt sınırı 0,32'dir ve bu değere sahip bir maddenin açıkladığı varyansın %10 olduğunu göstermektedir. Çalışmada 0,32'nin altında değere sahip olan maddeler çıkarılmıştır. Ölçek maddelerinin toplam korelasyon değerlerinin en düşük 0,20 düzeyinde olması gerekmektedir. Tabloda madde korelasyon değerlerinin en düşük madde 14'te 0,379 düzeyinde olduğu ve bütün maddelerin gerekli olan şartları sağladığı görülmektedir.

Faktörleri temsil edecek maddeler belirlendikten sonra bu faktörlerin isimlendirilmesi gerekmektedir. Faktörlerin isimlendirilmesi hem isimleştirme açısından hem de araştırmanın ileriki safhalarında araştırmacıya elde edilen verileri yorumlama ve analiz ederken kolaylık sağlamaktadır. Bununla birlikte faktör altında yer alan maddelerin kuramsal altyapı, maddelerin gösterdiği ortak özellikler, yüksek faktör yüküne sahip maddelerin ifade ettiği anlam gibi hususlar dikkate alınarak yapılmaktadır (Gürbüz ve Şahin, 2014, s. 305). Tablo 6'da tutum ölçeğini oluşturan faktörlerin literatüre uygun adları, bu faktörlere ve ölçeğin tamamına ilişkin güvenilirlik katsayıları gösterilmiştir.

Tablo 6. SOKÜMTÖ Faktör Yeni Adları ve Bu Faktörlere İlişkin Güvenirlik Katsayıları

	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4	Faktör 5	Toplam
	Sosyal Hayat	Geleneksel Sanatlar	Kültürel Bilinç	Sözlü Gelenekler	Doğa ve Evren Üzerine Bilgi ve Uygulamalar	Toplam
Güvenirlik (Cronbach Alpha)	,71	,65	,63	,74	,71	,89
Madde Sayısı	5	5	5	4	4	23

Alan yazında bir faktörün kararlı olması için en az 3 maddeye sahip olması gerektiği vurgulanır (Velicer ve Fava, 1998). Tablo 6'ya göre ölçeğin sahip olduğu her faktör altında bulunan madde sayısının üçten fazla olduğu ve bu şartı sağladığı görülmektedir. Bir ölçme aracının en önemli özelliklerinden bir olan güvenilirlik, aynı şeyin bağımsız ölçümleri arasındaki kararlılığı ifade eder (Karasar, 2012, s. 148). Bir ölçeğe ilişkin güvenilirlik kat sayısı 0,60 ve 0,80 arasında ise oldukça güvenilir, 0,80 üzerinde ise yüksek derecede güvenilir kabul edilir (Özdamar, 2002). Ayrıca, güvenilirlik 1'e ne kadar yakın ise ölçek amaca o kadar hizmet ediyor demektir (Öncü, 1994; Karasar, 2012, s. 148). Tablo 6'ya göre ölçeğin bütününe ait güvenilirliğin 0,89 ile amaca hizmet ettiği ve yüksek derecede güvenilir olduğu görülmektedir.

Doğrulamalı Faktör Analizine (DFA) Yönelik Bulgular

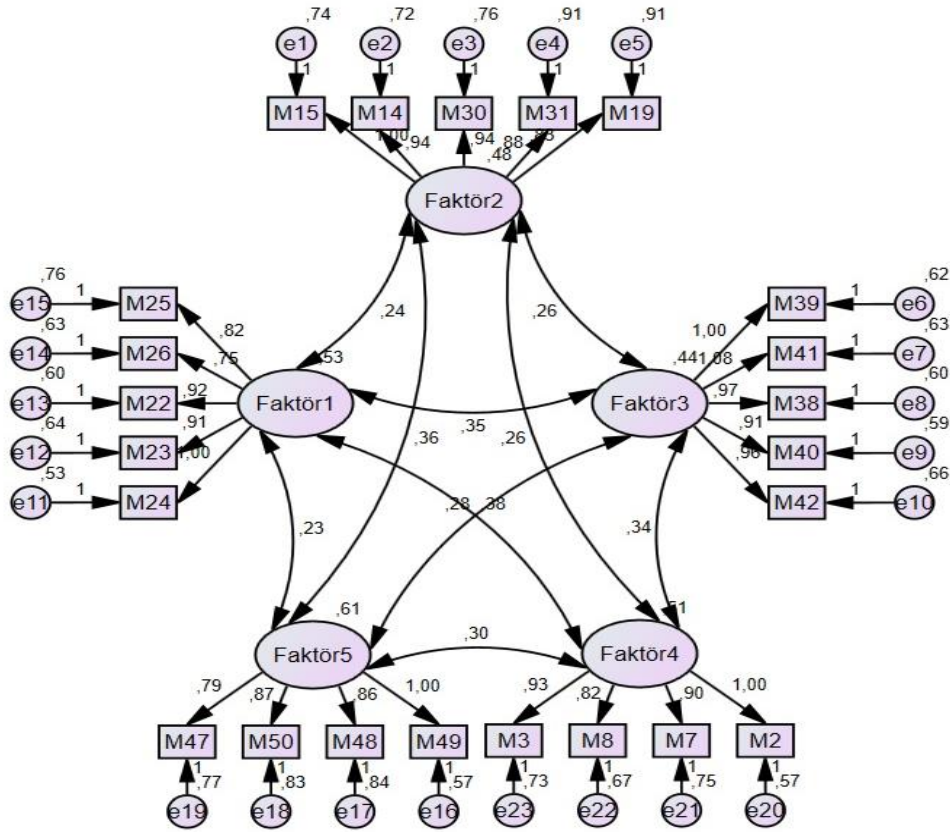
DFA önceden geliştirilmiş, önceden kullanılmış veya kuramsal olarak bir dayanağı bulunan bir ölçeği veya modeli doğrulamak için kullanılır. Bir başka deyişle, ölçülmek istenilen şeyin elde edilen veriler tarafından doğru olup olmadığının belirlenmemeye çalışılmasıdır (Gürbüz ve Şahin, 2014, s. 301). DFA, ölçek geliştirme çalışmalarında AFA yapıp faktör yapıları belirlendikten sonra bu yapıların uygunluğunun belirlenmesi için yararlanılan bir analiz yöntemidir. Bu amaçla öncelikle model belirlenir, tanımlanır, model tahmin edilir, değerlendirilir ve son olarak uyum iyiliğine bakılarak model modifikasyonu yapılır (Aytaç ve Öngen, 2012). Oluşturulan modelin verilerle ne kadar uyumlu olduğu incelendikten sonra AMOS 19 programı kullanılarak standardize edilmiş regresyon katsayılarına bakılmıştır. Analize ait sonuçlar ise Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. DFA'ya İlişkin Uyum İndeksleri

Uyum İndeks Adı	DFA Uyum İndeks Değerleri
CMIN/DF	1,542
RMSEA	0,038
RMR	0,047
CFI	0,946
RFI	0,842
NFI	0,863

NNFI/TLI	0,939
IFI	0,947
GFI	0,927
AGFI	0,909

Tablo 7'ye göre, CMIN/DF değeri 1,542'dir ve bu değerin üçten küçük olduğu görülmektedir. 0,038 değeri ile RMSA değerinin 0.08 değerinin altında olduğu ve CFI, NFI, NNFI (TLI), IFI, GFI ve AGFI değerlerinin kabul edilebilir değerler olan 0,90 ile 0,95 arasında olduğu görülmektedir (Gürbüz ve Şahin, 2014, s. 329). RFI ve NFI değerinin ise 0,90'a yakın olması elde edilen değerlerin kabul edilebilir olduğunu göstermektedir (Tabachnick ve Fidell, 2015, s. 742). RMR değeri de 0,047 ile kabul edilebilir değerin (0.10) altındadır. Sonuç olarak, bu veriler ışığında DFA uyum indekslerinin uygun olduğu görülmektedir. Araştırmada uygulanan beş faktörlü ölçeğe ilişkin DFA diyagramı Şekil 2'de verilmiştir.

Şekil 2. Maddelerin Gizil Değişkenleri Açıklama Oranları

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada kültürün en önemli bileşenlerinden biri olan somut olmayan kültürel mirasa yönelik öğrencilerin tutumlarını belirlemek amacıyla somut olmayan kültürel miras tutum ölçeği (SOKÜMTÖ) geliştirilmiştir. Geliştirilen bu ölçek dördümlü Likert tipi ölçek olup 5 faktör altında toplanan toplam 23 maddeden oluşmaktadır. Ölçek maddelerine verilebilecek tepkiler ise “Tamamen katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Katılmıyorum” ve “Hiç katılmıyorum” tepki seçeneklerinden oluşmaktadır. Ölçeğin deneme formu oluşturulurken alan uzmanlarından ölçek maddelerinin anlaşılabilirliği, ölçülecek değişkenleri kapsayıp kapsamadığı, maddelerin faktörlere uygunlukları gibi konularda görüşleri alınmış ve ölçeğin deneme formuna son şekli verilmiştir. Bu form ortaokullarda, farklı sınıflarda, öğrenim gören toplam 367 öğrenciye gerekli ön bilgilendirmeler yapılmış ve uygulanmıştır.

Ölçeğe yönelik yapılacak olan AFA çalışmaları için normallik varsayımlarının karşılanıp karşılanmadığı normallik testi ile, örneklem büyüklüğünün uygunluğu ise KMO ve Barlett's testleri ile incelenmiş ve elde edilen sonucun (KMO=.899, Barlett's= $X^2=2415,75$, $p<.001$) uygun olduğu görülmüştür. AFA çalışmaları sonucunda ölçeğin özdeğeri birden büyük beş bileşeni olduğu ortaya konulmuştur. Ayrıca, ölçek yamaç serpinti grafiği incelendiğinde de oluşan kırılmaların bunu desteklediği görülmektedir. Beş faktöre ilişkin açıklanan varyans yüzdelерinin toplamının (%52,794) olduğu, bu değerin ölçeğin birden fazla boyutunun olmasından ötürü ilgili alanyazın tarafından geçerliliğine yönelik kanıt olduğu belirtilmektedir (Scherer, Wiebe, Luther ve Adams, 1988, Akt; Tavşancıl, 2010; Gürbüz ve Şahin, 2014).

AFA'dan sonra ortaya konulan modelin doğruluğunun test edilmesi için DFA yapılmıştır. DFA neticesinde faktörlere dağılımı yapılan maddelerin AFA'yı desteklediği, Ki-Kare/Serbestlik Derecesi (χ^2/df) oranının [CMIN/DF] 1,542 oranı ile 3'ün altında bir orana sahip olması mükemmel bir uyum olduğunu göstermektedir (Meydan ve Şeşen, 2011; Şimşek, 2007). Ayrıca DFA'ya ilişkin RMSEA (0,038), RMR (0,047), CFI (0,946), RFI (0,842), NFI (0,863), NNFI/TLI (0,939), IFI (0,947), GFI (0,927), AGFI (0,909) diğer iyilik uyum indekslerinin de oldukça uygun olduğu görülmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2015; Gürbüz ve Şahin, 2014; Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010; Duyan ve Gelbal, 2008). DFA'ya ait tüm bu veriler ışığında ölçeğe ilişkin yapı geçerliliğinin sağlandığı söylenebilir.

Geliştirilen ölçeğin güvenilirliği ilişkin veriler incelendiğinde Cronbach's Alpha katsayılarının sırasıyla; Sosyal Hayat (.71), Geleneksel Sanatlar (.65), Kültürel Bilinç (.63), Sözlü Gelenekler (.74), Doğa ve Evren Üzerine Bilgi ve Uygulamalar (.71) olarak belirlenmiştir. Ölçeğin geneline ait güvenilirlik ise .89 bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarına ve geneline ait güvenilirlik katsayılarının .60 ve .89 arasında olmasından ötürü ölçeğin oldukça güvenilir bir ölçek olduğu söylenebilir (Can, 2014; Şeker & Gençdoğan, 2014; Kayış, 2010; Özdamar, 2002).

AFA, DFA ve güvenilirlik çalışmaları sonucunda geliştirilen 23 maddelik SOKÜMTÖ ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu, ortaokul düzeyinde her okulda kullanılabilceği ve elde edilen verilerle alanyazına katkıda bulunulabileceği düşünülmektedir. Bununla birlikte çalışmadan elde edilen sonuçlar ışığında şu öneriler getirilebilir:

- Geliştirilen bu ölçeğin ortaokul öğrencilerine uygulanması ile öğrencilerin somut olmayan kültürel mirasa yönelik tutumlarını inceleyen bir çalışma yapılabilir.
- Bu çalışmada geliştirilen ölçeğin farklı sınıf düzeyine uyarlama çalışmaları yapılarak öğrencilerin somut olmayan kültürel mirasa yönelik tutumları karşılaştırmalı olarak incelenebilir.
- Öğrencilerin somut olmayan kültürel mirasa yönelik tutumları üzerinde hangi değişkenlerin etkisinin olduğuna yönelik çalışmalar yapılabilir.

Teşekkür ve Bilgilendirme

Bu çalışma, Davut GÜREL tarafından Prof. Dr. Turhan ÇETİN danışmanlığında hazırlanan doktora tez çalışmasının bir bölümünden oluşturulmuştur.

References

- Abdelazim Ahmed, T. S. (2017). Assessment of students' awareness of the national heritage (Case study: The preparatory year students at the University of Hail, Saudi Arabia). *Cogent Social Sciences*, 3, 1306202, 1-26. <http://dx.doi.org/10.1080/23311886.2017.1306202>
- Adelson, J.L., & McCoach, D.B. (2010). Measuring the mathematical attitudes of elementary students: the effects of a 4-point or 5-point likert-type scale. *Educational and Psychological Measurement*, 70, 796-807.
- Ahmad, Y. (2006). The scope and definitions of heritage: From tangible to intangible. *International journal of heritage studies*, 12(3), 292-300.
- Akay, A. S. (2006). Somut olmayan kültürel mirasın tarih araştırmalarında kaynak olma özelliği [Intangible Cultural Heritage as a Resource for History Studies]. *Milli Folklor*, 70(18), 38-58.
- Alpar, R. (2010). *Spor, Sağlık ve Eğitim Bilimlerinde Uygulamalı İstatistik ve Geçerlik- Güvenirlik [Applied Statistics and Validity-Reliability in Sports, Health and Educational Sciences]* Ankara: Detay Yayıncılık.
- Artun, E. (2005). *Popüler Türk kültürünün dünya kültürlerine etki ve katkısı. [The impact of popular Turkish culture on world cultures]* Uluslararası VI. Türk Kültürü Kongresi, Ankara. Retrieved from: <http://turkoloji.cu.edu.tr/HALKBILIM/50.php>.
- Aytaç, M., & Öngen, B. (2012). Doğrulayıcı faktör analizi ile yeni çevresel paradigma ölçeğinin yapı geçerliliğinin incelenmesi [The structure of environmental attitudes: First-order confirmatory factor analysis]. *İstatistikçiler Dergisi*, 5(1), 14-22.
- Bryman, A., & Cramer, D. (2005). *Quantitative data analysis with SPSS 12 and 13: a guide for social scientists*. Psychology Press.
- Büyüköztürk, Ş. (2017). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni SPSS uygulamaları ve yorum. [The data analysis handbook for social sciences: statistics, research design and interpretation of SPSS applications]*. Ankara: Pegem Akademi
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F., (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri. [Scientific Research Methods]*. Ankara: Pegem Akademi.
- Can, A. (2014). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi. [Quantitative data analysis in the scientific research process with SPSS]*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çokluk, Ö.; Şekercioğlu, G. & Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik SPSS ve LISREL uygulamaları. [SPSS and LISREL applications of multivariate statistics for social sciences]*. Ankara: Pegem.
- Deveci, H. (2009). Sosyal Bilgiler Dersinde Kültürden Yararlanma: Öğretmen Adaylarının Kültür Portfolyolarının İncelenmesi [Benefitting From Culture In Social Studies Course: Examining Culture Portfolios Of Teacher Candidates]. *Elektronik Sosyal Bilgiler Dergisi*, 28(8), 1-19.
- DeVellis, R. F. (2014). *Ölçek geliştirme (Kuram ve Uygulamalar). [Scale development (Theory and Applications)]*. (T. Totan, Trans. Ed.). Ankara: Nobel.
- Dönmez, C. & Yeşilbursa, C. C. (2014). Kültürel miras eğitiminin öğrencilerin somut kültürel mirasa yönelik tutumlarına etkisi. [The Effect of Cultural Heritage Education on Students' Attitudes toward Tangible Heritage]. *İlköğretim Online*, 13(2), 425-442.
- Duyan, V. & Gelbal, S. (2008). Barnett çocuk sevme ölçeğini Türkçeye uyarlama çalışması [The Adaptation Study of Barnett Liking of Children Scale to Turkish]. *Eğitim ve Bilim*, 33(148), 40-48.
- Gigli, S. & Aneta, G. (2001). *Young People and Media in Central & Eastern Europe, the CIS & Baltic States*. A report prepared by Inter Media for UNICEF.

- Gigli, S. (2004). *Children, youth and media around the world: An overview of trends & issues*. 4th World Summit on Media for Children and Adolescents, Rio de Janeiro, Brazil. (No. 689). Nisan, 2004.
- Güngör, E. (2011). *Dünden bugünden: tarih, kültür, milliyetçilik*. Ankara: Ötüken Neşriyat.
- Gürbüz, S., & Şahin, F. (2014). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: felsefe- yöntem-analiz. [Research methods in social sciences: philosophy-method-analysis]*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Gürel, D. & Çetin, T. (2017). An Investigation of Secondary School 7th Grade Students' Awareness for Intangible Cultural Heritage. *Journal of Education and Practice*, 27(8), 75-84.
- Gürel, D. (2016). Sınıf ve Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin İlkokul 4. Sınıf İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi Dersine Yönelik Görüşlerinin Karşılıklı Olarak İncelenmesi. *[A Reciprocal Review on Opinions of Form Teachers and Social Studies Teachers on the Human Rights, Citizenship and Democracy Course Provided at the 4th Grade of Primary School]*. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 17(3), 643.
- Güvenç, B. (2013). *Kültürün ABC'si. [ABC of culture.]*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Held, D., McGrew, A., Goldblatt, D., & Perraton, J. (2010). *Küreselleşme*. A. Giddens (Ed.), *Sosyoloji (Başlangıç Okumaları)*, (G. Altaylar, Çev.) içinde (s.71-76). İstanbul: Say Yayınları.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1999). *Yeni insan ve insanlar: Sosyal psikolojiye giriş. [New human and humans: Introduction to social psychology]*. İstanbul: Evrim Yayınları.
- Karasar N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi. [Scientific Research Method]*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Köklü, N. (1995). Tutumların ölçülmesi ve Likert tipi ölçeklerde kullanılan seçenekler. *[Measurement of attitudes and options used in Likert-type scales]*. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences*, 28(2), 81-93.
- Kolaç, E. (2009). Somut olmayan kültürel mirası koruma, bilinç ve duyarlılık oluşturmada Türkçe eğitiminin önemi [The Importance of Turkish Language Education in Protecting and Raising Awareness on Intangible Cultural Heritage]. *Milli Folklor*, 82(21), 19–31.
- Logan, W. S. (2007). *Closing Pandora's box: human rights conundrums in cultural heritage protection*. In H. Silverman & D.F. Ruggles (Eds.), *Cultural heritage and human rights* (pp. 33–52). Springer New York.
- Meydan, C. H. & Şeşen, H. (2011). *Yapısal eşitlik modellemesi AMOS uygulamaları. [Structural equation modeling AMOS applications]*. Ankara: Detay.
- Oğuz, M. O. (2008). *Çağdaş kentin kültürü ve somut olmayan kültürel miras. [Contemporary city culture and intangible cultural heritage]* Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi.
- Oğuz, Ö. (2010). Türkiye’de mit ve masal çalışmaları veya bir olumsuzlama ve tek-tipleştirme öyküsü. [Les travaux sur les mythes et les contes en Turquie ou une histoire de lanégation et de l’uniformisation]. *Milli Folklor*, 85(22), 36–45
- Öncü H. (1994). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme. [Measurement and Evaluation in Education]*. Ankara: Matser Basım San. ve Tic. Ltd. Şti.
- Özdamar, K. (2002). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi. [Statistical data analysis with packet programs]*. Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Özdoğan, M. (2007). *Sunuş*. In AB Kültürel Miras Mevzuatı ve Türkiye Projesi Avrupa Birliği Kültür Mevzuatı (ss.16–40) A. K. Öz ve S. Güner (Ed.), İstanbul: Kültürel Mirasın Dostları Derneği (KÜMİD) Yayınları.
- Polat, S. (2018). Investigating the Views of the Teachers on the Acquisition Related to the Natural and Cultural Assets in the Field of Culture and Heritage Learning of 5th Grade Social Studies Lesson. *Universal Journal of Educational Research*, 6(4), 629-637.
- Polat, S. (2018). The Attitudes and Awareness of the Teacher Candidates about Cultural Heritage. *World Journal of Education*, 5(8), 49-62. doi:10.5430/wje.v8n5p49

- Şahin, K. (2011). Kültürel yozlaşmaya neden olan bir unsur olarak televizyon. [Television as a factor that causes cultural degeneration]. *Sosyal Bilimler*, 1(1), 243-277.
- Sarı, İ. (2016). *Büyük sorun: eğitim*. [Big problem: education]. Antalya: Nokta E-Book.
- Şeker, H. & Gençdoğan, B. (2014). *Psikolojide ve eğitimde ölçme aracı geliştirme*. [Developing measurement tool in psychology and education]. Ankara: Nobel.
- Şimşek, Ö. F. (2007). *Yapısal eşitlik modellemesine giriş temel ilkeler ve LISREL uygulamaları*. [Introduction to structural equation modeling: basic principles and LISREL applications]. Ankara: Ekinoks.
- Smith, P. (2007). *Kültürel kuram*. [Cultural theory] (S. Güzelsarı ve İ. Gündoğdu, Trans.). İstanbul: Babil.
- Somut Olmayan Kültürel Miras Sözleşmesi (2003). Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage (The Intangible Heritage Convention). Retrieved from: <http://www.unesco.org/culture/ich/en/convention>.
- Sönmez, V. (2005). *Hayat ve Sosyal Bilgiler Öğretimi Öğretmen Kılavuzu*. [Teacher's guidebook on teaching life science and social studies]. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2015). *Çok Değişkenli İstatistiklerin Kullanımı*. [Using Multivariate Statistics]. (M. Baloğlu, Çev. Ed.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. [Measurement of attitudes and data analysis with SPSS]. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tavşancıl, E. (2010). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. (4. Baskı) [Measurement of attitudes and data analysis with SPSS (4th Press)]. Ankara: Nobel.
- Tezbaşaran, A.A. (2008). *Likert tipi ölçek hazırlama kılavuzu (e-book)*. [Likert type scale preparation guide]. Retrieved from: http://www.academia.edu/1288035/Likert_Tipi_Ölçek_Hazırlama_Kılavuzu.
- Türker, M. Z. (1994). *Gençlik ve millî kültür*. [Youth and national culture]. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 289–291.
- Ulusoy, K. (2011). Türk Toplum Hayatında Yaşatılan Kahve ve Kahvehane Kültürü (Bir Sözlü Kültür ve Sosyal Çevre Eğitimi Çalışması) [Coffee and Coffehouse Culture in Turkish Society (A Verbal Culture and Social Environmental Education Study)]. *Milli Folklor*, 89(23), 159–169.
- Velicer, W. F. & Fava, J. L. (1998). Effects of variable and subject sampling on factor pattern recovery. *Psychological Methods*, 3(2), 231-251.
- Yeşilbursa, C.C. (2011). *Sosyal bilgilerde miras eğitiminin öğrencilerin somut kültürel mirasa karşı tutumlarına ve akademik başarılarına etkisi*. (Doktora Tezi) [The effect of heritage education in the social studies course on students' attitudes toward tangible cultural heritage and their academic achievement (PhD Thesis)]. Retrieved from <https://tez.yok.gov.tr>

EK: Somut Olmayan Kültürel Miras Tutum Ölçeği (SOKÜMTÖ)

Madde No	SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS TUTUM ÖLÇEĞİ Maddeler				
		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1	Geleneksel çocuk oyunlarının (saklambaç, çelik çomak, topaç, birdirbir vb.) yaşatılmasının gerekli olduğuna inanırım.				
2	Dini bayramlarımızın kutlanmasının gerekli olduğuna inanırım.				
3	Dini bayramların (Ramazan ve Kurban Bayramı) sosyal ilişkileri güçlendirdiğini düşünürüm.				
4	Türk kahvesi geleneğinin Türk misafirperverliğinde önemli bir yeri olduğunu düşünürüm.				
5	Festivallerin (mesir macunu, yayla şenlikleri, çilek festivali vb.) Türk kültürünün önemli bir parçası olduğuna inanırım.				
6	Yöremizde oynanan Türk Halk Oyunlarını oynarım.				
7	Halk Oyunlarını (horon, zeybek, halay vb.) İzlemekten zevk alırım.				
8	Türk el sanatları ile ilgili (hat, ebru, nazar boncuğu vb.) düzenlenen kurslara katılmak isterim.				
9	Geleneksel Türk giyim kuşamı (kaftan, yazma, bindallı, şalvar vb.) ilgimi çeker.				
10	Çevremde Türk gösteri sanatları (Karagöz, Kukla vb.) İlgili etkinlik olunca katılırım.				
11	Yaşlılar, geçmişleri hakkında konuşunca onları dinlemeyi severim.				
12	Geçmiş yaşantıları ile ilgili konuşan yaşlıları dinlemek sıkıcıdır.				
13	Türk lokumu, Türk damak zevkinin en önemli unsurlarından biridir.				
14	Daha önce gitmediğim bir yere gittiğimde oranın kültürel özelliklerini öğrenmek isterim.				
15	Türk halk kültüründe komşuluk ilişkilerinin önemli bir yere sahip olduğunu düşünürüm.				
16	Türk Halk müziği, Türk kültürünün özelliklerini yansıtır.				
17	Nasrettin Hoca fıkralarını dinlemek benim için eğlencelidir.				
18	Türk halk müziği, Türk kültürü için önemlidir.				
19	Türk masallarını (Keloğlan, Kırk Haramiler vb.) dinlemeyi severim.				
20	Yaşlıların iklim ve mevsimlere yönelik yaptığı tahmin ve eski hesaplar ilgimi çeker.				
21	Mevsimlerle ilgili yapılan eski hesapları bilirim.				
22	12 Hayvanlı Türk Takvimini öğrenmek isterim.				
23	Çoban Bayramları (koç katımı, koyun yüzdürme vb.) Türk kültürü için bir zenginliktir.				